

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący)

SSN Adam Redzik

SSN Maria Szczepaniec (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego K. S.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,

przy udziale:

1) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

2) Prokuratora Generalnego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 27 lipca 2020 r.,

pozostawić protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

K.S. (dalej: Wnoszący protest) wniósł 14 lipca 2020 r. (nadanie na Poczcie [...]) protest wyborczy przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Prezydent RP), zarzucając dokonanie go przy naruszeniu przepisów dotyczących głosowania tj. art. 289 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. 2019, poz. 684, dalej: k.wyb.) oraz art. 128 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Konstytucja RP).

Zarazem Wnoszący protest wniósł o ustalenie w formie opinii wydanej w trybie art. 323 § 2 k.wyb., że podniesiony w proteście zarzut jest zasadny oraz, że naruszenie przepisów miało wpływ na wynik wyborów.

Ponadto Wnoszący protest wskazał, że w przypadku gdyby Sąd w postępowaniu z protestu badał naruszenia prawa, do których doszło podczas przygotowań do wyborów zarządzonych na 10 maja 2020 r., które się nie odbyły, to za konieczne uznał dodanie zarzutów: „naruszenia szeregu przepisów dotyczących przebiegu głosowania, zawartych w Kodeksie wyborczym oraz w Ustawie z dnia 6 kwietnia 2020 r. o szczególnych zasadach przeprowadzania wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. oraz dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w art. 249 pkt 3 Kodeksu karnego, tj. przeszkadzania podstępem głosowaniu.”

K.S. wniósł o uznanie zasadności zarzutów oraz wpływu naruszeń prawa na wynik wyborów zarządzonych na 10 maja i 28 czerwca 2020 r., a także na przebieg oraz niemożność ustalenia wyników głosowania i wyniku wyborów 10 maja 2020 r.

Do protestu wyborczego załączono kopie następujących dokumentów: decyzja Prezesa Rady Ministrów z 16 kwietnia 2020 r. (BPRM.4820.2.3.2020); decyzja Prezesa Rady Ministrów z 16 kwietnia 2020 r. (BPRM.4820.2.4.2020); oświadczenie prezesa „P.” J.K. oraz prezesa „P.” J.G. z 6 maja 2020 r.; komunikat Państwowej Komisji Wyborczej z 7 maja 2020 r.

W odpowiedzi na protest Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: PKW) podniosła, że nie spełnia on wymogów formalnych przewidzianych dla protestu wyborczego i w związku z tym powinien pozostać bez dalszego biegu.

Prokurator Generalny w swoim stanowisku w sprawie wyraził pogląd, że wniesiony protest wyborczy, jako niespełniający wymogów ustawowych, należy pozostawić bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP na zasadach określonych w ustawie. W przypadku wyborów, których dotyczy protest, jest to ustawa z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979; dalej: u.wyb.2020). Ustawa ta określa zasady i tryb organizacji

wyborów Prezydenta RP zarządzonych w czerwcu 2020 r., w związku z ogłoszonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanem epidemii. W zakresie nieuregulowanym w tej ustawie, zgodnie z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu wyborczego (dalej: k.wyb.).

Zgodnie z art. 15 ust. 2 u.w.2020, protest przeciwko wyborowi Prezydenta RP wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 3 dni od dnia podania wyniku wyborów do publicznej wiadomości przez PKW. Zasady te określono w art. 82 i art. 83 k.wyb. oraz – w odniesieniu do wyborów Prezydenta RP – w przepisach szczególnych art. 321-323 k.wyb.

Zgodnie z art. 82 § 1 k.wyb., przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

- 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub
- 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Na mocy art. 82 § 4 k.wyb. protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania.

Wymagania formalne protestu określono w art. 321 k.wyb. Zgodnie z art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Wnoszący protest podniósł zarzuty dotyczące konstytucyjności przyjętych unormowań ustawowych. Te zaś, jako takie, nie mogą stanowić podstawy protestu wyborczego. Jak już wskazywał Sąd Najwyższy, krytyka rozwiązań ustawowych odnoszących się do sposobu organizacji wyborów czy przeprowadzenia głosowania i formułowanie związanych z tym zarzutów niekonstytucyjności, wykracza poza przedmiot i granice protestu wyborczego, co czyni go niedopuszczalnym. Kontrola zgodności ustaw z Konstytucją RP dokonywana jest bowiem w zupełnie innym postępowaniu i przed innym organem (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 6 listopada 2019 r., I NSW 126/19; 28 listopada 2019 r., I NSW 127/19). Zarzut

niekonstytucyjności danej ustawy nie może być zatem zaliczony do któregośkolwiek z możliwych do podniesienia uchybień, określonych w zamkniętym katalogu wyznaczonym treścią art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb.

W odniesieniu do zarzutu dotyczącego wadliwego zarządzenia wyborów Prezydenta RP na 28 czerwca 2020 r. wskazać należy, że wybory zostały zarządzane zgodnie z wymogami Kodeksu wyborczego oraz ustawy z 2 czerwca 2020 r. (u.wyb.2020) w związku z podjęciem przez uchwały nr 129/2020 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 10 maja 2020 r. w sprawie stwierdzenia braku możliwości głosowania na kandydatów w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponadto, niedopuszczalne jest kwestionowanie w trybie protestu wyborczego postanowienia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie zarządzenia wyborów.

Z całokształtu przepisów Kodeksu wyborczego wynika, że protest jest środkiem procesowym o indywidualno-konkretnym charakterze. Przedmiotem mogą być tylko naruszenia, które protestujący jest w stanie udowodnić, tj. mające miejsce w konkretnej sytuacji, w tym przede wszystkim doświadczone lub zaobserwowane przez protestującego. Protest wyborczy nie może mieć charakteru abstrakcyjnego, czyli zawierać ogólnych zarzutów co do potencjalnych naruszeń prawa wyborczego, które nie mają żadnego związku z osobą wnoszącą ten protest (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19). Protest powinien dotyczyć przede wszystkim okoliczności związanych bezpośrednio z samym wyborem Prezydenta (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 czerwca 2015 r., III SW 60/15).

Z tego powodu, na podstawie art. 322 § 1 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 należało pozostawić protest bez dalszego biegu, o czym Sąd Najwyższy orzekł w sentencji.